



**KAFIL**  
SUG'URTA

Sug'urta kompaniyasi  
Страховая компания

---

**ISH BERUVCHINING FUQAROLIK JAVOBGARLIGINI MAJBURIY  
SUG'URTA QILISH UCHUN OMMAVIY OFERTA**

**“OSGOR”**

Kod:55



**KAFIL**  
SUG'URTA

Toshkent sh. 2022 y.

TASDIQLAYMAN  
«KAFIL SUG'URTA» AJ  
Boshqaruv raisi

F.A. Artikov

2022 yil «\_\_» \_\_\_\_dagi

\_\_\_\_-sonli buyruqqa 2-ilova

**ISH BERUVCHINING FUQAROLIK JAVOBGARLIGINI MAJBURIY SUG'URTA QILISH UCHUN OMMAVIY OFERTA**

Ushbu Ommaviy oferta (bundan buyon matnda Oferta deb yuritiladi) “KAFIL-SUG'URTA” AJ ning (bundan buyon matnda Sug'urtalovchi deb yuritiladi) noma'lum doiradagi yuridik shaxslarga (bundan buyon Sug'urta qildiruvchi deb yuritiladi) yo'llangan quyidagi sug'urta shartlarida sug'urta shartnomasini Sug'urtalovchining axborot tizimlari vositasida tuzish taklifi bo'lib hisoblanadi. Sug'urtalovchi va Sug'urta qildiruvchi shartnoma taraflaridir.

**Mazkur Oferta shartlarining qabul qilinishi va shartlashilgan sug'urta mukofotining to'lanishi uning shartlarini akseptlash hamda Sug'urta qildiruvchining Sug'urta shartnomasini tuzishga roziligi bo'lib hisoblanadi.**

Sug'urta qildiruvchi tomonidan sug'urta mukofoti to'langanligi fakti tasdiqlanganidan keyin unga sug'urta polisi beriladi va Sug'urta shartnomasi tuzilgan deb hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksining 370-moddasiga muvofiq Oferta shartlarining qabul qilinishi mazkur Oferta shartlarini so'zsiz qabul qilingan deb hisoblanadi va u bilan quyidagilarga rozilik ifodalanadi:

-mazkur Oferta shartlari, jumladan unda bayon qilingan sug'urta shartlariga rozilik;

-arizani to'ldirishda ko'rsatilgan shaxsga doir ma'lumotlar bilan sug'urta faoliyatini amalga oshirish maqsadida avtomatlashtirilgan yoki avtomatlashtirilmagan tarzda ishlov berish yuli orqali 5 yil muddatga ishlashga, jumladan ularni yig'ish, tizimlashtirish, to'plash, saqlash, aniqlashtirish, ulardan foydalanish, ularni egasini ko'rsatmaslik, bloklash, yo'q qilishga (yo'q qilish haqida xabar qilmagan holda), shuningdek sug'urta shartnomasini bajarish, ichki hujjat aylanmasini ta'minlash maqsadida uchinchi shaxslarga ularni berishga rozilik.

Sug'urta qildiruvchi Sug'urtalovchining internet resursi vositasida Sug'urta shartnomasini tuzish natijasida o'z huquqi va muomalaga layoqatligini tasdiqlaydi, shuningdek o'z zimmasiga yuklatilgan majburiyatlar yuzasidan javobgarlikni anglaydi.

Sug'urtalovchining internet resursida onlayn tarzda Sug'urta shartnomasini tuzish uchun Sug'urta qildiruvchidan uning elektron pochta manzili va telefon raqami, davlat ro'xatidan o'tganligini tasdiqlovchi guvohnomasi, bir yillik ish xaqi fondi va IFUT (Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichi) -OKYeD raqami mavjudligi talab qilinadi.

**Sug'urta qildiruvchi tomonidan Sug'urtalovchining internet resursida Sug'urta shartnomasini tuzish uchun zarur va muhim bo'lgan barcha ma'lumotlarni kiritilishi Sug'urta uchun ariza bo'lib hisoblanadi.**

Sug'urtalovchi «Sug'urta faoliyati to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi Qonunining 26-moddasi talablariga muvofiq Sug'urta qildiruvchiga doir ma'lumotlari saqlanishini va oshkor qilinmasligini ta'minlash majburiyatini o'z zimmasiga oladi.

«Oferta», «Sug'urta shartnomasi» va «Sug'urta polisi» havolalari bundan buyon matnda mazkur elektron hujjatga nisbatan bir xil ahamiyatga ega bo'ladi.

**I. Umumiy qoidalar**

1. Ushbu Qoidalar ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish (keyingi o'rinlarda majburiy sug'urta qilish deb ataladi) tartibini belgilaydi.

2. Ushbu Qoidalarda quyidagi tushunchalardan foydalaniladi:

**annuitent** — o'ziga nisbatan annuitetlar shartnomasi tuzilgan va joriy to'lovlar tarzida sug'urta tovonini olish huquqiga ega bo'lgan jismoniy shaxs;

**naf oluvchi** — xodim o'z mehnat vazifalarini bajarishi bilan bog'liq holda vafot etgan taqdirda sug'urta tovonini olish huquqiga ega bo'lgan shaxs;

**qoplov summasi** — annuitetlar shartnomasi muddatidan oldin to'xtatilgan taqdirda annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchiga to'lanadigan pul mablag'lari summasi;

**ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish shartnomasi (keyingi o'rinlarda majburiy sug'urta qilish shartnomasi deb ataladi)** — sug'urtalovchi uning bo'yicha sug'urta hodisasi vujudga kelganda kelishilgan to'lov (sug'urta mukofoti) yuzasidan ish beruvchiga va (yoki) jabrlanganga yoxud naf oluvchiga mehnatda mayib bo'lganligi, kasb kasalligiga chalinishi yoki uning mehnat majburiyatlarini bajarish bilan bog'liq holda sog'lig'ining boshqacha tarzda

shikastlanganligi munosabati bilan xodimning hayoti yoki sog'lig'iga yetkazilgan zararning o'rmini sug'urta summasi doirasida qoplash majburiyatini oladigan sug'urta shartnomasi;

**annuitetlar shartnomasi** — sug'urtalovchi unga ko'ra annuitetlar shartnomasi bo'yicha annuitetlar shartnomasida kelishilgan to'lovni (sug'urta mukofotini) bir yildan ko'p muddatga joriy to'lovlar tarzida sug'urta summasi doirasida sug'urta tovonini to'lashni amalga oshirish majburiyatini oladigan sug'urta shartnomasi;

**ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisa** — xodimning u mehnat shartnomasi (kontrakt) bo'yicha o'z vazifalarini ish beruvchining hududida ham, undan tashqarida ham bajarishi bilan bog'liq holda mehnatda mayib bo'lishiga yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishiga olib kelgan va xodimni boshqa ishga o'tkazish zaruriyatini keltirib chiqargan, uning kasbga oid mehnat qobiliyatini vaqtincha yoki turg'un yo'qotishiga yoxud vafot etishiga sabab bo'lgan hodisa;

**kasb kasalligi** — xodimning unga ishlab chiqarishning zararli yoki xavfli omili ta'siri natijasi bo'lgan va uning kasbga oid mehnat qobiliyatini vaqtincha yoxud turg'un yo'qotishiga sabab bo'lgan o'tkir yoki surunkali kasalligi;

**jabrlanuvchi** — o'z mehnat vazifalarini bajarishi bilan bog'liq holda mehnatda mayib bo'lishi, kasb kasalligiga chalinishi yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishi munosabati bilan sog'lig'iga zarar yetkazilgan, sug'urta tovonini olish huquqiga ega bo'lgan xodim;

**xodim** — ish beruvchi bilan tuzilgan mehnat shartnomasi (kontrakt) asosida ishlayotgan jismoniy shaxs;

**ish beruvchi** — qonunchilikda belgilangan tartibda jismoniy shaxs bilan mehnat shartnomasi (kontrakt) tuzgan yuridik yoki jismoniy shaxs;

**sug'urta mukofoti** — ish beruvchining majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta qilish yoki annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchiga majburiy sug'urtalash shartnomasiga yoki annuitetlar shartnomasiga muvofiq to'lashi shart bo'lgan pul mablag'lari summasi;

**majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta summasi** — sug'urtalovchi majburiy sug'urta qilish shartnomasi doirasida jabrlanuvchiga (naf oluvchiga) yetkazilgan zararni qoplash majburiyatini oladigan summa;

**annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta summasi** — jabrlanuvchiga (naf oluvchiga) bir yildan ko'p muddatga joriy to'lovlar tarzida sug'urta tovonini to'lashni nazarda tutadigan yetkazilgan zararning qonunchilikka muvofiq belgilangan miqdori;

**sug'urta polisi** — majburiy sug'urta qilishning amalga oshirilganligini tasdiqlovchi belgilangan namunadagi hujjat;

**majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta hodisasi** — ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish shartnomasining amal qilishi davrida xodim o'z mehnat vazifalarini bajarishi bilan bog'liq holda mehnatda mayib bo'lishi, kasb kasalligiga chalinishi yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishi munosabati bilan xodimning hayoti yoki sog'lig'iga yetkazilgan zararning o'rmini qoplash bo'yicha ish beruvchining fuqarolik javobgarligi vujudga kelganligi belgilangan tartibda tasdiqlangan fakt;

**annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta hodisasi** — annuitetning annuitetlar shartnomasi amal qiladigan davrda joriy to'lov tarzida sug'urta tovonini amalga oshirish sanasigacha yashashi;

**ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi** — umumiy sug'urta qilish sohasida faoliyatni amalga oshiruvchi yuridik shaxs;

**annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi** — hayotni sug'urta qilish sohasida faoliyatni amalga oshiruvchi yuridik shaxs;

**kasbga oid mehnat qobiliyatini yo'qotganlik darajasi** — kasbga oid mehnat qobiliyatining ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisa yuz berguniga qadar bo'lgan, foizlarda ifodalangan, tibbiy-mehnat ekspertiza komissiyasi tomonidan aniqlanadigan pasayishi;

**mehnatda mayib bo'lish** — xodimning kasbga oid mehnat qobiliyatini ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisa oqibatida vaqtincha yoki turg'un yo'qotishi.

3. Ish beruvchi u davlat ro'yxatidan o'tkazilgan sanadan yoki ish beruvchilar — jismoniy shaxslar uchun mehnat shartnomasi (kontrakti) tuzilgan sanadan boshlab 15 ish kunidan kechikmay mehnatda shikastlanish, kasb kasalligi yoki uning mehnat majburiyatlarini bajarishi bilan bog'liq holda sog'lig'ining boshqacha shikastlanishi munosabati bilan xodimning hayotiga yoki sog'lig'iga yetkazilgan zararni qoplash bo'yicha o'z fuqarolik javobgarligini sug'urta qilishi shart.

Ish beruvchining o'z fuqarolik javobgarligini sug'urta qilish majburiyati ushbu Qoidalarga muvofiq «Ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi Qonunining 17-moddasi [ikkinchi qismi](#) qoidalari amalga kiritilgan kundan boshlab kuchga kiradi.

4. Mehnatda shikastlanish, kasb kasalligi yoki uning mehnat majburiyatlarini bajarishi bilan bog'liq holda sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishi munosabati bilan xodimning hayotiga yoki sog'lig'iga yetkazilgan zararni qoplash bo'yicha o'z fuqarolik javobgarligi paydo bo'lgan taqdirdagi ish beruvchining mulkiy manfaatlari majburiy sug'urta qilish ob'ekti hisoblanadi.

5. Ish beruvchi, majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi (keyingi o'rinlarda sug'urtalovchi deb ataladi), annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi, jabrlanuvchi va naf oluvchi majburiy sug'urta qilish sub'ektlari hisoblanadi.

6. Ish beruvchi ushbu Qoidalar asosida sug'urtalovchi bilan majburiy sug'urta qilish shartnomasini tuzadi, unga muvofiq sug'urta hodisasi vujudga kelgan davrda ish beruvchiga va (yoki) jabrlanuvchiga yoxud naf oluvchiga xodimning mehnatda shikastlanishi, kasb kasalligi yoki uning mehnat majburiyatlarini bajarishi bilan bog'liq holda sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishi munosabati bilan xodimning hayotiga yoki sog'lig'iga yetkazilgan zararni to'laydi.

Yetkazilgan zararni qoplash bir yildan ko'p muddatga to'lovni nazarda tutgan hollarda ish beruvchi mazkur Qoidalarga muvofiq annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi bilan annuitetlar shartnomasini tuzadi, unga ko'ra annuitetga joriy to'lovlar tarzida sug'urta tovonini to'lovi amalga oshiriladi.

7. Sug'urta hodisasi munosabati bilan jabrlanuvchiga (naf oluvchiga) yetkazilgan ma'naviy zarar majburiy sug'urta qilish bo'yicha qoplanmaydi.

8. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi va majburiy sug'urta qilish polisi, shuningdek qonunchilik hujjatlarida belgilangan holatlarda, annuitetlar shartnomasi va annuitetlar shartnomasi bo'yicha polis majburiy sug'urta qilishning amalga oshirilganligini tasdiqlovchi hujjatlar hisoblanadi.

## **II. Majburiy sug'urta qilish shartnomasini tuzish, o'zgartirish va uning amal qilishini muddatidan oldin to'xtatish tartibi**

9. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi ommaviy hisoblanadi va ish beruvchi hamda sug'urta qiluvchi o'rtasida ushbu Qoidalarga [1-ilovaga](#) muvofiq shakl bo'yicha bir yil muddatga tuziladi. Agar ish beruvchi o'z faoliyatini bir yildan kam muddatda amalga oshirsa, u holda majburiy sug'urta qilish shartnomasi ish beruvchi faoliyatni amalga oshirish muddatiga tuziladi.

10. Ish beruvchi majburiy sug'urta qilishni amalga oshiradigan sug'urtalovchini va annuitet shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchini tanlash huquqiga ega.

11. Sug'urtalovchi o'ziga yozma yoki elektron ariza bilan murojaat qilgan va ushbu Qoidalarga muvofiq hujjatlarni taqdim etgan ish beruvchiga majburiy sug'urta qilish shartnomasini tuzishni rad etishga haqli emas.

12. Majburiy sug'urta qilish shartnomasini tuzish uchun ish beruvchi sug'urtalovchiga quyidagi hujjatlarni taqdim etadi:

a) majburiy sug'urta qilish shartnomasini tuzish to'g'risidagi ariza;

b) ish beruvchi — jismoniy shaxs pasportining yoki uning shaxsini tasdiqlaydigan boshqa hujjatining nusxasi (fotosurati va ro'yxatdan o'tganlik to'g'risidagi oxirgi yozuv mavjud bo'lgan betlari);

v) ish beruvchining (yuridik shaxslar uchun) davlat ro'yxatidan o'tkazilganligi to'g'risidagi guvohnomaning nusxasi.

Ish beruvchi sug'urtalovchiga taqdim etiladigan ma'lumotlar va hujjatlarning to'liqligi va haqqoniyligi uchun javobgar hisoblanadi.

13. Majburiy sug'urta qilish polisi ish beruvchiga sug'urtalovchining hisob raqamlariga majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofoti kelib tushgan kundan keyingi uch ish kunidan kechikmay beriladi.

Sug'urta polisi blankasi qat'iy hisobda turadigan hujjat hisoblanadi, hisobga olish seriyasiga, tartib raqamiga va himoyalanganlikning kamida 3 darajasiga ega bo'lishi kerak. Sug'urta polisi blankasi sug'urtalovchining (annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchining) buyurtmasi bo'yicha, bosmaxona usulida «Davlat belgisi» davlat ishlab chiqarish birlashmasida ushbu Qoidalarga [3](#) va [8-ilovalarga](#) binoan namunalarga muvofiq tayyorlanadi.

14. Sug'urta polisi yo'qolgan taqdirda ish beruvchi uning dublikatini olish huquqiga ega.

Dublikat sug'urtalovchi tomonidan ish beruvchi murojaat qilgan va u dublikatni tayyorlash xarajatlarini ish beruvchi murojaat qilgan sanada qonunchilikda belgilangan bazaviy hisoblash miqdorining ko'pi bilan 10 foizi miqdorida to'lagan kundan boshlab ikki kun muddatda beriladi.

15. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi amal qiladigan davrda ish beruvchi yozma yoki elektron shaklda va ushbu Qoidalarda nazarda tutilgan muddatlarda sug'urtalovchiga majburiy sug'urta qilish shartnomasini tuzish to'g'risidagi arizada ko'rsatilgan ma'lumotlardagi o'zgarishlar haqida xabar qilish shart.

16. Ish beruvchidan majburiy sug'urta qilish shartnomasini taqdim etilgan ma'lumotlardagi o'zgarishlar to'g'risida ariza olinganda sug'urtalovchi, zarurat bo'lganda, majburiy sug'urta qilish shartnomasiga qo'shimcha bitimni tuzadi va sug'urta polisini qaytadan rasmiylashtiradi.

17. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi shartlari u amal qilgan davrda o'zgargan taqdirda sug'urta mukofoti miqdoriga o'zgargan shartlarga muvofiq holda o'zgartirish kiritiladi. Bunda tomonlarning sug'urta mukofotining o'zaro hisob-kitoblariga taalluqli bo'lgan majburiyatlari majburiy sug'urta qilish shartnomasiga qo'shimcha bitim tuzilgan sanadan boshlab 3 ish kunidan kechikmay bajarilishi kerak.

18. Agar ish beruvchi majburiy sug'urta qilish shartnomasi shartlari yoki ushbu Qoidalarining [17-bandida](#) nazarda tutilgan hollarda majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha qo'shimcha sug'urta mukofoti to'lashga qarshi bo'lsa, u holda sug'urtalovchi majburiy sug'urta qilish shartnomasining bekor qilinishini talab qilishga haqlidir. Bunda majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha to'langan sug'urta mukofoti qaytarib berilmaydi.

19. Majburiy sug'urta qilish shartnomasining amal qilishi quyidagi hollarda muddatidan oldin to'xtatiladi:

a) ish beruvchi — yuridik shaxs tugatilganda yoki qayta tashkil etilganda;

b) ish beruvchi — jismoniy shaxs vafot etganda;

v) majburiy sug'urta qilish shartnomasi sud qaroriga ko'ra haqiqiy emas deb e'tirof etilganda.

Majburiy sug'urta qilish shartnomasining amal qilishi qonunchilikda nazarda tutilgan boshqa holatlarda ham muddatidan oldin to'xtatilishi mumkin.

20. Majburiy sug'urta qilish shartnomasining amal qilishi muddatidan oldin to'xtatilgan taqdirda sug'urta mukofotining bir qismi to'langan sug'urta to'lovni summasiga va mazkur shartnoma amal qilishining kunlar hisobidagi qolgan muddatiga mutanosib ravishda qaytarib beriladi. Bunda majburiy sug'urta qilish shartnomasining amal qilishi ushbu Qoidalar [19-bandining](#) [«a»](#), [«b»](#) va [«v» kichik bandlarida](#) ko'rsatilganlardan boshqa asoslarga ko'ra muddatidan oldin to'xtatilgan taqdirda sug'urtalovchi sug'urta mukofotining qaytarib berilayotgan qismidan ushbu shartnoma bo'yicha isbotlanadigan xarajatlarning sug'urta mukofotining 25 foizidan ko'p bo'lmagan miqdordagi summasini chegirib qolishi mumkin.

## **III. Sug'urta summasi, sug'urta mukofoti va majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofotini to'lash tartibi**

21. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta summasi quyidagi miqdorda belgilanadi:

majburiy sug'urta qilish shartnomasi tuzilgan sanadagi holatga ko'ra faoliyatini bir yildan ortiq amalga oshirib kelayotgan ish beruvchi uchun — majburiy shartnoma tuzilgan oydan oldingi o'n ikki oy uchun ish beruvchi barcha xodimlarining bir yillik ish haqi miqdorida;

o'z faoliyatini yangitdan amalga oshirayotgan ish beruvchi uchun — majburiy sug'urta qilish shartnomasi tuzilgan oydan keyingi o'n ikki oy uchun ish beruvchi barcha xodimlarining bir yillik ish haqi miqdorida. Bunda yillik ish haqi birinchi oydagi ish haqi miqdorini o'n ikkiga ko'paytirish orqali hisoblab chiqariladi;

faoliyatini bir yildan kam bo'lgan muddatga amalga oshiruvchi ish beruvchi uchun — ish beruvchi barcha xodimlarining ish beruvchining mazkur faoliyati amalga oshiriladigan muddatdagi ish haqi miqdorida.

22. Majburiy sug'urta qilish shartnomasining amal qilish muddati davomida yillik ish haqi miqdori o'zgargan taqdirda, sug'urta summasi va sug'urta mukofoti qismiga ushbu shartnomaga yozma ravishda qo'shimcha kelishuv tuzish orqali o'zgartirishlar kiritiladi. Bunda majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofotini qayta hisob-kitob qilish mazkur shartnoma tuzilgan sanada amalda bo'lgan sug'urta tarifi bo'yicha, qolgan sug'urta davri va sug'urta summasiga mutanosib ravishda amalga oshiriladi.

23. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofoti miqdori ushbu Qoidalarga [9-ilovaga](#) muvofiq sug'urta tariflariga binoan hisoblab chiqariladi. Bunda bir yilga tuziladigan sug'urta shartnomalari uchun sug'urta mukofotining eng kam miqdori sug'urta shartnomasi tuzilgan vaqtdagi bazaviy hisoblash miqdorining 0,25 baravarini tashkil qiladi.

Sug'urta tariflarining majburiy sug'urta qilish shartnomasi amal qiladigan muddat mobaynida o'zgarishi ish beruvchi tomonidan to'lov vaqtida amalda bo'lgan sug'urta tariflari bo'yicha to'langan sug'urta mukofotining o'zgarishiga olib kelmaydi.

24. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofotini hisoblash sug'urtalovchi tomonidan, majburiy sug'urta qilish shartnomasi tuzish to'g'risidagi arizada ish beruvchi ko'rsatgan ma'lumotlardan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi.

25. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi tuzilgandan keyin majburiy sug'urta qilish shartnomasi tuzish to'g'risidagi arizada ish beruvchining noto'g'ri va (yoki) xato ma'lumotlar ko'rsatganligi aniqlangan taqdirda sug'urta mukofoti miqdori sug'urta tariflariga va majburiy sug'urta qilish shartnomasi tuzilgan vaqtda amalda bo'lgan ish beruvchi faoliyat turlarining xavflilik darajasi tavsifiga muvofiqlashtirilishi kerak.

26. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofoti ish beruvchi tomonidan, majburiy sug'urta qilish shartnomasi tuzilgan sanadan boshlab besh ish kun mobaynida bir yo'la to'lanadi.

Sug'urta mukofoti naqd pul bilan to'langan taqdirda sug'urtalovchi (uning filiali yoki sug'urta agenti) tomonidan pul mablag'lari qabul qilib olingan sana to'lov sanasi hisoblanadi. Sug'urta mukofoti naqd pulsiz to'langan taqdirda pul mablag'larining sug'urtalovchi (uning filiali yoki sug'urta agenti) hisob raqamiga tushgan sanasi sug'urta mukofoti to'langan sana hisoblanadi.

Ish beruvchining hisob raqamidagi pul mablag'lari yetarli bo'lmagan taqdirda majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofotini to'lash ish beruvchining ishlab chiqarish faoliyati bilan bevosita bog'liq bo'lgan kechiktirib bo'lmaydigan ehtiyojlariga mo'ljallangan mablag'lar hisobidan amalga oshiriladi.

27. Agar sug'urtalovchi majburiy sug'urta qilish shartnomasining amal qilish davrida sug'urta tovonini to'lagan bo'lsa, majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta summasi to'langan sug'urta tovonni summasi miqdoriga kamaytiriladi. Bunda ish beruvchi to'langan sug'urta tovonni summasiga hamda majburiy sug'urta qilish shartnomasining qolgan amal qilish muddatiga mutanosib ravishda sug'urta mukofotini yetti ish kuni mobaynida qo'shimcha ravishda to'lashi shart.

#### **IV. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi tomonlarining huquqlari va majburiyatlari**

28. Ish beruvchi quyidagi huquqlarga ega:

sug'urtalovchidan majburiy sug'urta qilish shartnomasining shartlarini tushuntirib berishni talab qilish;

sug'urtalovchining sug'urta tovonini to'lashni rad etish to'g'risidagi qarori yuzasidan belgilangan tartibda shikoyat qilish;

yillik ish haqi miqdori kamaygan taqdirda, sug'urta mukofotining yillik ish haqi miqdorining kamayishiga va majburiy sug'urta qilish shartnomasining tugallanmagan davriga mutanosib qismini olish.

Ish beruvchi qonunchilikka muvofiq boshqa huquqlarga ham ega bo'lishi mumkin.

29. Ish beruvchi:

majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha va ayrim hollarda annuitetlar shartnomasi bo'yicha qonunchilikda belgilangan shartlar asosida va tartibda sug'urta mukofotini to'lashi;

yillik ish haqi miqdori o'zgargan paytdan e'tiboran besh ish kunidan kechiktirmay bu haqda sug'urtalovchiga yozma yoki elektron shaklda xabar qilishi;

ish beruvchi tomonidan amalga oshirilayotgan faoliyat turlarining xavflilik darajasi o'zgargan paytdan e'tiboran besh ish kunidan kechiktirmay bu haqda sug'urtalovchiga yozma yoki elektron shaklda bildirishi va zarur bo'lgan hollarda, qo'shimcha hisoblab chiqarilgan sug'urta mukofotini to'lashi;

xodimlarni majburiy sug'urta qilish shartnomasi shartlari bilan tanishtirishi, shu jumladan, mazkur shartnoma bo'yicha tomonlarning huquq va majburiyatlarini tushuntirishi;

sug'urtalovchi va annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi haqidagi barcha zarur ma'lumotlarni jabrlanuvchi yoki naf oluvchi yozma yoki elektron shakldagi ariza bilan murojaat qilgan sanadan e'tiboran ikki ish kuni mobaynida taqdim etishi;

ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisa yuz berganligi o'ziga ma'lum bo'lgan paytdan e'tiboran uch ish kunidan kechiktirmay bu haqda sug'urtalovchiga yozma yoki elektron shaklda bildirishi;

Ish beruvchi qonunchilikka muvofiq boshqa majburiyatlar ham olishi mumkin.

30. Sug'urtalovchi quyidagi huquqlarga ega:

ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalarni tekshirishda ishtirok etish va zarur bo'lgan hollarda tegishli ekspertlarni jalb etish;

ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisaga doir axborotni tekshirish;

sug'urta mukofotini aniqlash uchun sug'urta xavfini baholash;

ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalarning oldini olish yuzasidan tavsiyalar berish.

Sug'urtalovchi qonunchilikka muvofiq boshqa huquqlarga ham ega bo'lishi mumkin.

31. Sug'urtalovchi:

majburiy sug'urta qilish shartnomasi shartlari bilan ish beruvchini tanishtirishi, shu jumladan, uning huquq va majburiyatlarini tushuntirishi;

o'z faoliyatini amalga oshirish natijasida olingan, ish beruvchi va (yoki) jabrlanuvchi yoxud naf oluvchi to'g'risidagi ma'lumotlarning maxfiyligini ta'minlashi;

sug'urta tovonini to'lashni rad etish to'g'risida qaror qabul qilingan taqdirda, ish beruvchi sug'urta tovonini to'lash uchun murojaat etganidan keyin o'n besh ish kunidan kechiktirmay bu haqda ish beruvchiga rad etish sabablarini dalillar bilan asoslantirgan holda yozma yoki elektron shaklda xabar qilishi;

ushbu Qoidalarining [34-bandida](#) nazarda tutilgan barcha zarur hujjatlar taqdim etilgan sanadan e'tiboran o'n ish kunidan kechiktirmay qaror qabul qilishi va sug'urta tovonini to'lashi;

o'zi almashtirilgan taqdirda bu haqda ish beruvchiga darhol yozma yoki elektron shaklda xabar berishi shart.

Sug'urtalovchi qonunchilikka muvofiq boshqa majburiyatlar ham olishi mumkin.

32. Jabrlanuvchi quyidagi huquqlarga ega:

ish beruvchiga yoki sug'urtalovchiga yoxud annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchiga sug'urta tovonini to'lash haqida yozma yoki elektron shakldagi ariza bilan murojaat etish;

qonunchilikda belgilangan shartlar asosida va tartibda sug'urta tovonini olish;

majburiy sug'urta qilish shartnomasining yoki annuitetlar shartnomasining shartlari to'g'risida ish beruvchidan yoki sug'urtalovchidan yoxud annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchidan bepul axborot olish;

ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisani tekshirishda zaruriyat bo'lganda, kasaba uyushmasi yoki xodimlarning boshqa vakillik organi vakillarini yoxud o'zining ishonchli shaxsini jalb etgan holda belgilangan tartibda ishtirok etish;

ish beruvchidan sug'urtalovchi va annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi haqidagi barcha zarur ma'lumotlarni olish.

33. Naf oluvchi quyidagi huquqlarga ega:

sug'urta tovonini olish haqidagi talab bilan ish beruvchiga yoki sug'urtalovchiga murojaat etish;

qonunchilikda belgilangan shartlar asosida va tartibda sug'urtalovchi va (yoki) annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchidan sug'urta tovonini olish;

ish beruvchidan, sug'urtalovchidan majburiy sug'urta qilish shartnomasining shartlari to'g'risida hamda annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchidan annuitetlar shartnomasi shartlari haqida bepul axborot olish;

xodim o'z mehnat vazifalarini bajarayotganda vafot etganligi haqida ish beruvchiga xabar qilish;

ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisani tekshirishda belgilangan tartibda ishtirok etish, zarur bo'lgan hollarda kasaba uyushmasi vakillarini yoki xodimlarning boshqa vakillik organi vakillarini yoxud o'zining ishonchli shaxsini jalb etgan holda ishtirok etish;

ish beruvchidan sug'urtalovchi va annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi haqidagi barcha zarur ma'lumotlarni olish.

#### **V. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta hodisalarini ko'rib chiqish tartibi**

34. Ish beruvchi ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisani tekshirish yakunlariga ko'ra sug'urtalovchiga sug'urta tovonini talabidan iborat bo'lgan yozma yoki elektron shakldagi ariza bilan murojaat qiladi (ushbu Qoidalariga [4-ilova](#)), unga quyidagilar ilova qilinadi:

ish beruvchining ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisa oqibatlariga ko'ra yetkazilgan zararining o'rnini qoplash to'g'risida ushbu Qoidalariga [5](#) yoki [5-1-ilovalarga](#) muvofiq shakl bo'yicha buyrug'ining nusxasi;

xodimning yoki naf oluvchining yetkazilgan zararining o'rnini qoplash to'g'risidagi talabi ko'rsatilgan, ish beruvchining nomiga yozilgan arizasining nusxasi;

sug'urta hodisasi yuz berguniga qadar xodim olgan o'rtacha oylik yoki yillik ish haqi to'g'risidagi ma'lumotnoma;

mehnat shartnomasining (kontraktning) nusxasi;

kasb kasalligida — xodimning kasb kasalligi to'g'risidagi tibbiy xulosa;

ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisa sodir bo'lganligini va xodim uchun uning oqibatini tasdiqlovchi hujjatlar (ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisani maxsus tekshirish dalolatnomasi, tibbiy-mehnat ekspertiza komissiyasining xulosasi, nizolar yuzaga kelgan hollarda esa — sudning qarori).

Xodim vafot etgan taqdirda xodimning vafot etganligi to'g'risidagi guvohnomaning nusxasi va naf oluvchining zararining o'rnini qoplanishiga bo'lgan huquqini tasdiqlovchi hujjatlar ham ilova qilinadi.

Ushbu bandeda nazarda tutilmagan hujjatlar taqdim etilishini talab qilish taqiqlanadi.

35. Hujjatlarni qabul qilib olgan sug'urtalovchi ish beruvchiga taqdim etilgan hujjatlarning to'liq ro'yxatini va ular qabul qilib olingan sanani ko'rsatgan holda ma'lumotnoma berishi shart.

36. Sug'urtalovchi tegishli so'rovnoma bo'yicha huquqni muhofaza qilish organlaridan, sudlardan, tibbiyot, seysmologiya, veterinariya, gidrometeorologiya va boshqa tashkilotlardan ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisa va kasb kasalligi bilan bog'liq hujjatlarni va xulosalarni olishga, shuningdek jabrlanuvchiga yoxud naf oluvchiga yetkazilgan zararining sabablarini, holatini va miqdorini mustaqil ravishda aniqlashga haqlidir.

37. Sug'urtalovchi ushbu Qoidalarining [34-bandda](#) ko'rsatilgan barcha zarur hujjatlar taqdim etilgan sanadan boshlab o'n ish kunidan kechikmay sug'urta hodisasini tan olish to'g'risida qaror qabul qilishi va sug'urta tovonini to'lashi shart.

38. Sug'urta hodisasini tan olish va sug'urta tovonini miqdorini aniqlash sug'urtalovchi tomonidan, ish beruvchi taqdim etgan hujjatlarni o'rganish, shuningdek ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisani tekshirish uchun jalb etilgan ekspertlarning tegishli xulosalari asosida amalga oshiriladi.

39. Sug'urta hodisasi tan olinganda va sug'urta tovonini summasi belgilanganda sug'urta hodisasi to'g'risida dalolatnoma tuziladi, u har qaysi tomon uchun bir nusxadan — ikki nusxada, sug'urtalovchi va ish beruvchi tomonidan imzolanadi.

Sug'urta tovonini bir yildan ko'p muddat uchun to'lash zarur bo'lganda sug'urta hodisasi to'g'risida dalolatnoma sug'urta tovonini bir yildan ko'p muddat uchun asosli ravishda hisoblash uchun ish beruvchi tomonidan tanlangan annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi ishtirokida tuziladi. Sug'urta hodisasi to'g'risida dalolatnoma har qaysi tomon uchun bir nusxadan — uch nusxada, sug'urtalovchi, ish beruvchi va annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi tomonidan imzolanadi.

40. Sug'urtalovchi tomonidan sug'urta tovonini to'lashni rad etish to'g'risida qaror qabul qilingan taqdirda bu haqda ish beruvchiga uning sug'urta tovonini to'lash talabidan iborat bo'lgan ariza bilan yozma yoki elektron murojaatidan keyin o'n besh ish kunidan kechikmay rad etish asoslari ko'rsatilgan holda xabar qilingan bo'lishi kerak.

## **VI. Yetkazilgan zarar miqdorini belgilash va majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta tovonini to'lash tartibi**

41. Xodim o'z mehnat vazifalarini bajarishi bilan bog'liq holda mehnatda mayib bo'lishi, kasb kasalligiga chalinishi yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishi munosabati bilan uning hayoti yoki sog'lig'iga yetkazilgan zararining o'rnini qoplash qonunchilikda belgilangan tartibda aniqlanadi.

Majburiy sug'urta qilish bo'yicha sug'urta tovonini yetkazilgan zarar miqdorida, lekin sug'urta summasi miqdoridan ko'p bo'lmagan miqdorda to'lanadi.

42. Agar sug'urta hodisasi natijasida ish beruvchida bir nafardan ko'p xodim oldida javobgarlik paydo bo'lsa va u sug'urta summasidan ortiq bo'lsa majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta tovonini har bir jabrlanuvchiga yoxud naf oluvchiga uning yetkazilgan zarar umumiy miqdoridagi ulushiga mutanosib ravishda, lekin majburiy sug'urta shartnomasi bo'yicha sug'urta summasidan ko'p bo'lmagan miqdorda to'lanadi.

43. Majburiy sug'urta qilish bo'yicha sug'urta tovonini:

jabrlanuvchi mehnatda mayib bo'lguniga qadar olgan o'rtacha oylik ish haqiga nisbatan foiz hisobida, uning kasbga oid mehnat qobiliyatini yo'qotganlik darajasiga muvofiq belgilanadigan har oylik to'lov yoki kasb kasalligi aniqlangunga qadar olgan o'rtacha oylik ish haqiga nisbatan foiz hisobida belgilanadigan har oylik to'lov;

marhumning o'rtacha oylik ish haqi miqdoridagi, uning o'ziga va qaramog'ida bo'lgan, lekin yetkazilgan zararining o'rni qoplanishiga haqli bo'lmagan, mehnatga qobiliyatli shaxslarga to'g'ri keladigan ulush chegirib tashlangan holdagi har oylik to'lov;

qonunchilikda belgilangan hollarda jabrlanuvchiga yoki naf oluvchiga bir yo'la beriladigan nafaqa to'lovi;

xodim vafot etgan taqdirda majburiy sug'urta qilish shartnomasida belgilangan bazaviy hisoblash miqdorining 3 baravaridan ko'p bo'lmagan miqdordagi dafn etish xarajatlari;

ish beruvchining qo'shimcha xarajatlarini qonunchilikka muvofiq kompensatsiya qilish tarzida amalga oshiriladi.

44. Qonunchilikda belgilangan mehnatga haq to'lashning eng kam miqdori oshirilgan taqdirda, xodimning hayoti yoki sog'lig'iga zarar yetkazilganligi munosabati bilan zararining o'rnini qoplashning belgilangan summasi mehnatga haq to'lashning eng kam miqdorining oshirilishiga mutanosib ravishda ko'paytiriladi. Bunda zarar o'rnini qoplashning ko'paytirilgan summasi qonunchilikda belgilangan tartibda ish beruvchi tomonidan qo'shimcha tarzda to'lanadi.

45. Agar majburiy sug'urta qilish shartnomasining amal qilish muddati tugagandan keyin, ko'rsatilgan shartnoma amal qilgan davrda ro'y bergan sug'urta hodisasi oqibatida aniqlangan zarar miqdori belgilangan tartibda qayta ko'rib chiqilsa, u holda bunday zararni qoplash bo'yicha majburiyat ish beruvchi zimmasida bo'ladi.

Tibbiy-ijtimoiy ekspert komissiyasining qonunchilikda belgilangan tartibdagi qayta ko'rikdan o'tish munosabati bilan berilgan nogironlik to'g'risidagi ma'lumotnomasiga asosan zarar miqdori qayta ko'rib chiqilgan hollarda sug'urta tovonini sug'urtalovchi tomonidan qoplanadi. Bunda tegishli tibbiy-ijtimoiy ekspert komissiyasi tomonidan qo'shimcha zarar sug'urta shartnomasi amal qilgan davrda ro'y bergan sug'urta hodisasi oqibatida kelib chiqqanligi tasdiqlanishi lozim.

46. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta tovonini, agar yetkazilgan zararining o'rnini qoplash bir yilgacha muddat uchun to'lovni nazarda tutsa, sug'urtalovchi tomonidan jabrlanuvchiga yoki naf oluvchiga to'lanadi. Bunda ish beruvchining talabiga ko'ra sug'urtalovchi unga sug'urta tovonini to'langanini tasdiqlovchi to'lov hujjatlari nusxasini taqdim etishi shart.

47. Sug'urtalovchining jabrlanuvchiga yoki naf oluvchiga majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta tovonini to'lash majburiyatlari yuridik shaxs — ish beruvchi tugatilganda, jismoniy shaxs — ish beruvchi vafot etganda yoki ushbu shartnoma amal qilgan davrda jabrlanuvchi va ish beruvchi o'rtasidagi mehnat munosabatlari to'xtatilgan hollarda saqlanib qoladi.

48. Majburiy sug'urta qilish shartnomasining ish beruvchining xodim o'z mehnat vazifalarini bajarishi bilan bog'liq holda mehnatda mayib bo'lishi, kasb kasalligiga chalinishi yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishi munosabati bilan uning sog'lig'i yomonlashganligi yoxud vafot etganligi tufayli kelib chiqqan qo'shimcha xarajatlarining kompensatsiya qilinishiga doir qismi bo'yicha sug'urta to'voni ish beruvchiga, u shunday xarajatlarni amalga oshirganligini tasdiqlaydigan hujjatlar asosida to'lanadi.

49. Agar yetkazilgan zararining o'rmini qoplash bir yildan ortiq muddat uchun to'lovni nazarda tutsa, majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta to'voni sug'urtalovchi tomonidan ish beruvchiga to'lanadi. Bunda ish beruvchi ushbu Qoidalarining [52-bandiga](#) muvofiq annuitetlar shartnomasini tuzishi va majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha olingan sug'urta to'vonidan faqat annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofotini to'lash uchun foydalanishi shart. Agar ish beruvchining majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha olgan sug'urta to'voni summasi annuitetlar shartnomasi bo'yicha to'lanishi lozim bo'lgan sug'urta mukofoti miqdoridan kam bo'lsa, u holda farq ish beruvchi hisobidan qo'shimcha ravishda to'lanishi kerak.

50. Ish beruvchida ushbu Qoidalarining [49-bandiga](#) muvofiq sug'urta mukofotidagi farqni qo'shimcha ravishda to'lash uchun mablag'lar yetarli bo'lmagan taqdirda annuitetlar shartnomasi majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha olingan sug'urta to'voni puliga mutanosib bo'lgan muddatga tuziladi. Bunda ish beruvchi qonunchilikda belgilangan tartibda jabrlanuvchiga yoxud naf oluvchiga zararining tegishli qismini to'lash bo'yicha javobgarlikni zimmasiga oladi.

51. Sug'urta to'vonini o'tkazish bo'yicha xarajatlar sug'urtalovchining hisobidan amalga oshiriladi.

## **VII. Annuitetlar shartnomasini tuzish tartibi**

52. Ish beruvchi majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta to'voni puli o'zining hisob raqamiga tushgan kundan boshlab yetti ish kuni mobaynida annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi bilan annuitetlar shartnomasi tuzishi shart. Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi annuitetlar shartnomasida shartlashilgan haq (sug'urta mukofoti) evaziga, sug'urta summasi doirasida tegishli ravishda:

jabrlanuvchiga u o'z mehnat vazifalarini bajarishi bilan bog'liq holda mehnatda mayib bo'lishi, kasb kasalligiga chalinishi yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishi munosabati bilan uning hayoti yoki sog'lig'iga yetkazilgan zarar uchun;

xodim o'z mehnat vazifalarini bajarishi bilan bog'liq holda vafot etgan taqdirda, sug'urta to'vonini olish huquqiga ega bo'lgan naf oluvchiga joriy to'lovlar tarzida bir yildan ortiq muddat uchun sug'urta to'voni to'lash majburiyatini oladi.

53. Annuitetlar shartnomasi ommaviy shartnomadir va ushbu Qoidalariga [6-ilovaga](#) muvofiq shakl bo'yicha tuziladi.

Annuitetlar shartnomasi qonunchilikka muvofiq jabrlanuvchiga mehnat qobiliyatini yo'qotganlik darajasi belgilangan muddatga yoki naf oluvchi sug'urta to'vonini olish huquqiga ega bo'ladigan muddatga tuziladi.

Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi annuitetlar shartnomasi tuzish to'g'risida yozma yoki elektron ariza bilan o'ziga murojaat qilgan va ushbu Qoidalariga muvofiq hujjatlarni taqdim etgan ish beruvchiga annuitetlar shartnomasi tuzishni rad etishga haqli emas.

54. Annuitetlar shartnomasi tuzish uchun ish beruvchi annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchiga quyidagi hujjatlarni taqdim etadi:

a) annuitetlar shartnomasini tuzish to'g'risidagi ariza;

b) ish beruvchi pasportining yoki uning shaxsini tasdiqlaydigan boshqa hujjatining nusxasi (jismoniy shaxsning ish beruvchisi uchun);

v) yuridik shaxsning davlat ro'yxatidan o'tkazilganligi to'g'risidagi guvohnomaning nusxasi;

g) jabrlanuvchi (naf oluvchi)ning pasporti yoki uning shaxsini tasdiqlovchi boshqa hujjatining nusxasi;

d) ish beruvchining ushbu Qoidalariga [5](#) yoki [5-1-ilovalarga](#) muvofiq shakl bo'yicha, ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisa oqibatlariga ko'ra yetkazilgan zararni qoplash to'g'risidagi buyrug'ining nusxasi.

Ushbu bandda nazarda tutilmagan hujjatlarning taqdim etilishini talab qilish taqiqlanadi.

55. Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta polisi ish beruvchiga annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchining hisob raqamiga annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofoti tushgan kundan keyingi uch ish kunidan kechikmay beriladi.

Sug'urta to'voni joriy to'lovlar tarzida ikki yoki undan ko'p shaxslarga to'lanishi kerak bo'lgan taqdirda annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta polisi har bir bunday shaxsga alohida-alohida beriladi.

Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta polisi yo'qolgan taqdirda ish beruvchi yoki annuitent uning dublikatini olish huquqiga egadir.

Dublikat annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchiga ish beruvchi yoki annuitent murojaat qilgan kundan va u dublikatni tayyorlash bo'yicha xarajatlarni ish beruvchi yoki annuitent murojaat qilgan sanada qonunchilikda belgilangan bazaviy hisoblash miqdorining ko'pi bilan 10 foizi miqdorida to'lagan kundan boshlab ikki kun muddatda beriladi.

56. Annuitetlar shartnomasi tuzilgandan keyin ish beruvchi annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchiga annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta summasi miqdorini aniqlash bilan bog'liq bo'lgan yolg'on ma'lumotlarni qasddan xabar qilganligi aniqlangan taqdirda annuitetlar shartnomasi qonunchilikda belgilangan tartibda haqqoniy emas deb e'tirof etilishi mumkin.

## **VIII. Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta summasi, sug'urta mukofoti va qoplov puli**

57. Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta summasi jabrlanuvchiga yoki naf oluvchiga qonunchilikka muvofiq o'rni qoplanishi lozim bo'lgan yetkazilgan zarar miqdorida belgilanadi.

Zarar o'rnini qoplash noaniq muddatga belgilangan taqdirda, annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta summasini hisoblash uchun annuitetlar shartnomasi tuzilgan vaqtda O'zbekiston Respublikasida belgilangan tegishli hudud bo'yicha aholi umrining o'rtacha davom etish ko'rsatkichi qo'llanadi. Annuitent o'rtacha umr ko'rish muddatini yashagan taqdirda, uning umr ko'rish davrining qolgan davrida ko'rigan zarar ish beruvchi tomonidan belgilangan tartibda qoplanadi.

Shu bilan birga, agar annuitet umrining qolgan davrida ish beruvchi tugatilgan taqdirda zararni undirish qonunchilikda belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

58. Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofoti annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta summasiga teng bo'lib ish beruvchi tomonidan annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalashning butun davri uchun annuitet shartnomasi tuzilgan muddatdan boshlab besh ish kuni mobaynida bir yo'la to'lanadi. Mehnatga haq to'lashning eng kam miqdori qonunchilikda belgilangan tartibda oshirilgan taqdirda xodimning hayotiga yoki sog'lig'iga zarar yetkazilishi bilan bog'liq holda belgilangan zararni undirish puli mehnatga haq to'lashning eng kam miqdorining oshishiga mutanosib ravishda ko'payadi. Bunda ko'rigan zararni undirishning ko'paytirilgan summasi qonunchilikda belgilangan tartibda ish beruvchi tomonidan qo'shimcha ravishda to'lanadi.

59. Qoplov puli annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta mukofotidan joriy to'lovlar tarzidagi sug'urta to'lovlari va annuitetlar shartnomasi bo'yicha ishlarni yuritishga isbotlangan xarajatlar summasini chegirgan holdagi summaga teng bo'ladi.

### **IX. Annuitetlar shartnomasi tomonlarining huquqlari va majburiyatlari**

60. Ish beruvchi quyidagilarga haqlidir:

annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchidan qabul qilingan majburiyatlarning bajarilishini talab qilish;  
annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchidan qonunchilikda belgilangan hollarda qoplov pulini talab qilish.  
Ish beruvchi qonunchilikka muvofiq boshqa huquqlarga ham ega bo'lishi mumkin.

61. Ish beruvchi quyidagilarga majbur:

qonunchilikda belgilangan shartlarda va tartibda sug'urta mukofotini to'lash;  
sug'urta polisini annuitentga berish va uni annuitetlar shartnomasi bo'yicha huquqlar va majburiyatlar bilan tanishtirish;

annuitentni annuitet shartnomasi shartlarining o'zgarganligi to'g'risida xabardor qilish;

annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchini annuitetlar shartnomasi tuzish to'g'risidagi arizada ko'rsatilgan ma'lumotlarning o'zgarganligi haqida xabardor qilish.

Ish beruvchi qonunchilikka muvofiq boshqa majburiyatlar ham olishi mumkin.

62. Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi quyidagi huquqlarga ega:

ish beruvchidan qabul qilingan majburiyatlarning bajarilishini talab qilish;  
joriy to'lovlar tarzida sug'urta tovonini olish yuzasidan annuitent huquqining mavjudligini tekshirish;  
joriy to'lovlar tarzidagi sug'urta to'lovini, agar annuitent bunday to'lovlarni olish huquqini yo'qotgan bo'lsa, rad etish.

Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi qonunchilikka muvofiq boshqa huquqlarga ham ega bo'lishi mumkin.

63. Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi quyidagilarga majbur:

ish beruvchiga sug'urta polisini berish;

joriy to'lovlar tarzida sug'urta tovonini qonunchilikka muvofiq amalga oshirish.

Annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi qonunchilikka muvofiq boshqa majburiyatlar ham olishi mumkin.

### **X. Annuitetlar shartnomasi bo'yicha joriy to'lovlar tarzida sug'urta tovonini to'lash tartibi**

64. Annuitetlar shartnomasi bo'yicha joriy to'lovlar tarzida sug'urta tovonini:

jabrlanuvchi uchun — jabrlanuvchining mehnatda mayib bo'lgungacha uning kasb bo'yicha mehnat faoliyati yo'qotilishining tegishli darajasiga ko'ra o'rtacha oylik ish haqiga nisbatan foizlardagi har oylik to'lovi miqdorida;

naf oluvchi uchun — uning o'ziga va uning qaramog'ida bo'lgan, lekin zararni undirish huquqiga ega bo'lmagan mehnatga layoqatli shaxslarga to'g'ri keladigan ulushni chegirgan holda, vafot etgan xodimning o'rtacha oylik ish haqi miqdorida belgilanadi.

65. Sug'urta tovonini joriy to'lovlar tarzida undirish qonunchilikka muvofiq jabrlanganga yoki naf oluvchiga zararni undirish zarurligi belgilangan davr mobaynida amalga oshiriladi va u ushbu davr o'tgandan keyin yoki annuitet vafot etgan kunda to'xtatiladi.

66. Annuitetlar shartnomasi amal qiladigan davrda sug'urta tovonini joriy to'lovlar tarzida olish huquqiga ega bo'lgan shaxslar soni o'zgargan taqdirda sug'urta tovonini miqdori bunday shaxslar o'rtasida qayta taqsimlanadi. Joriy to'lovlar tarzida sug'urta tovonining qayta taqsimlanishiga olib keladigan vaziyatlar vujudga kelgan taqdirda annuitent yoki ish beruvchi annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchini bu to'g'rida yozma yoki elektron shaklda xabardor qilishi shart.

67. Ish beruvchidan annuitetlar shartnomasiga o'zgartirishlar kiritish to'g'risida ariza olingan taqdirda annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi zarurat bo'lganda joriy to'lovlar tarzida sug'urta tovonini miqdorini qayta hisoblab chiqadi va annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta polisini (polislarini) qayta rasmiylashtiradi.

68. Sug'urta tovonini olish huquqiga ega bo'lgan shaxslar soni va uni olish muddatlari o'zgarishi oqibatida annuitetlar shartnomasi bo'yicha joriy to'lovlar tarzida sug'urta tovonini miqdori ko'paytirilgan taqdirda sug'urta tovonining oshgan miqdorini ish beruvchi annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchiga qo'shimcha ravishda to'laydi. Agar ushbu vaqtda ish beruvchi tugatilsa, joriy to'lovlar tarzida sug'urtalovchi sug'urta tovonini annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta summasi doirasida tegishli ravishda qayta hisoblab chiqadi. Agar annuitetlar shartnomasi amal qiladigan davrda sug'urta summasi

miqdorini qayta hisoblab chiqish uchun asos bo'lgan vaziyatlar uning kamayishiga olib kelsa sug'urta mukofotining ortiqcha qismi ish beruvchiga qaytariladi.

69. Joriy to'lovlar tarzida sug'urta to'voni annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi tomonidan keyingi oyning har 5 kunidan kechikmay annuitentning annuitetlar shartnomasi tuzish to'g'risidagi arizasida ko'rsatilgan hisob raqamiga o'tkaziladi.

70. Joriy to'lovlar tarzida sug'urta to'vonini o'tkazish bo'yicha xarajatlar annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchining hisobidan amalga oshiriladi.

#### **XI. Annuitetlar shartnomasini o'zgartirish va muddatidan oldin to'xtatish**

71. Annuitetlar shartnomasiga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilgan taqdirda annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi ish beruvchiga (annuitentlarga) kiritilgan o'zgartirishlar va qo'shimchalarni hisobga olgan holda qayta rasmiylashtirilgan annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urta polisini berishi shart. Bunda annuitetlar shartnomasi bo'yicha ilgari berilgan sug'urta polisi (polislari) o'z kuchini yo'qotadi.

72. Annuitetlar shartnomasi quyidagi hollarda muddatidan oldin to'xtatiladi:

- a) sug'urta mukofoti annuitetlar shartnomasida belgilangan muddatda va miqdorda to'lanmaganda;
- b) annuitent annuitet shartnomasi amal qilgan davrda vafot etganda;
- v) O'zbekiston Respublikasi qonunchiligida nazarda tutilgan boshqa hollarda.

73. Annuitetlar shartnomasi muddatidan oldin to'xtatilgan taqdirda qoplov puli ish beruvchiga to'lanadi. Bunda ish beruvchi ko'rilgan zararni undirish huquqiga ega bo'lgan shaxslarga ko'rilgan zararni undirish yuzasidan qonunchilikda belgilangan tartibda javob beradi.

Annuitent vafot etgan vaqtda ish beruvchi tugatilgan taqdirda tovon puli O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi budjetdan tashqari Pensiya jamg'armasiga to'lanadi. Bunda annuitentning vafoti munosabati bilan ko'rilgan zararni undirish huquqiga ega bo'lgan shaxslarga uni to'lash O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi budjetdan tashqari Pensiya jamg'armasi tomonidan qonunchilikda belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

#### **XII. Subrogatsiya**

74. Ish beruvchi majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi tomonidan undirilgan zararlar bo'yicha javobgar bo'lgan shaxsga nisbatan ega bo'lgan talab qilish huquqi sug'urta tovonini to'lashni amalga oshirgan sug'urtalovchiga u to'lagan summa doirasida o'tadi.

Ish beruvchi sug'urta tovonini olishda sug'urtalovchiga uning sug'urta hodisasi yuzaga kelishida aybdor bo'lgan shaxsga nisbatan qayta talab qilish huquqini amalga oshirishi uchun barcha zarur hujjatlarni berishi shart.

Agar ish beruvchi sug'urtalovchi tomonidan undirilgan zarar yuzasidan javobgar bo'lgan shaxsga nisbatan o'zining talab qilish huquqidan voz kechsa yoki ushbu huquqni amalga oshirish ish beruvchining aybiga ko'ra mumkin bo'lmay qolsa sug'urtalovchi ish beruvchidan sug'urta tovonining to'langan summasini qaytarib berishni talab qilishga haqlidir.

#### **XIII. Sug'urtalovchini va annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchini almashtirish**

75. Sug'urtalovchini va (yoki) annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchini almashtirishga quyidagi hollarda yo'l qo'yiladi:

sug'urtalovchi yoki annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchi qayta tashkil etilganda yoki tugatilganda;

sug'urtalovchiga yoki annuitetlar shartnomasi bo'yicha sug'urtalovchiga nisbatan to'lovga qobiliyatsizlik tartib-taomili qo'llanganda;

sug'urta faoliyatini amalga oshirish huquqini beruvchi tegishli litsenziyaning amal qilishi belgilangan tartibda tugatilganda yoki u bekor qilinganda.

#### **XIV. Yakuniy qoidalar**

76. Majburiy sug'urta qilish bo'yicha qonunchilikda belgilangan majburiyatning ish beruvchilar tomonidan bajarilishini nazorat qilish O'zbekiston Respublikasi Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi tomonidan amalga oshiriladi.

77. Majburiy sug'urta qilish shartnomasi va (yoki) annuitetlar shartnomasi bo'yicha zimmaga olingan majburiyatlarning bajarilmaganligi yoki zarur darajada bajarilmaganligi uchun tomonlar qonunchilikka muvofiq javob beradilar.

78. Tomonlar fors-major holatlari amal qilgan davrda majburiy sug'urta qilish shartnomasi va (yoki) annuitetlar shartnomasi bo'yicha o'z majburiyatlarining qisman yoki to'liq bajarilmaganligi uchun javob bermaydilar.

Fors-major holatlariga quyidagilar kiradi: tabiiy hodisalar (zilzila, ko'chki, dovul, qurg'oqchilik va sug'urta shartnomasida nazarda tutilmagan sanab o'tilmagan boshqa tabiiy hodisalar) yoki ijtimoiy-iqtisodiy vaziyatlar (harbiy harakatlar, ish tashlashlar, qamallar, davlat tashkilotlarining hamda davlatlar o'rtasidagi cheklovchi va taqiqlovchi choralar, shuningdek Hukumat qarorlari va boshqalar) oqibatida kelib chiqqan favqulodda, ushbu sharoitlarda bartaraf etib bo'lmaydigan va oldindan kutilmagan vaziyatlar, agar ushbu vaziyatlar majburiy sug'urta qilish shartnomasini bajarishga bevosita ta'sir ko'rsatgan bo'lsa.

Fors-major vaziyatlari yuzaga kelganda va to'xtaganda tomonlar yozma shaklda bir-birini xabardor qiladilar.

Fors-major vaziyatlari yuzaga kelgan taqdirda majburiyatlarni bajarish muddatini tomonlar fors-major vaziyatlari mavjud bo'ladigan vaqtga mutanosib tarzda kechiktiradilar.

79. Majburiy sug'urta qilish shartnomasidan va (yoki) annuitetlar shartnomasidan kelib chiqadigan barcha nizolar va kelishmovchiliklar qonunchilikda belgilangan tartibda hal etiladi.

Majburiy sug'urta qilish bo'yicha sug'urta tarifining yillik bazaviy stavkasi miqdori Ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish shartnomasi bo'yicha sug'urta summasining yillik (TB) 0,1 foizi miqdorida belgilanadi hamda barcha ish beruvchilar va sug'urtalovchilar uchun yagona hisoblanadi.

2. Ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish bo'yicha sug'urta tariflari koeffitsiyentlari ish beruvchi tomonidan amalga oshiriladigan faoliyat turlarining xavflilik darajasiga qarab belgilanadi.

3. Ish beruvchi faoliyati turlarining xavflilik darajasi ish beruvchining faoliyati turlarining xavflilik darajalari tasnifiga muvofiq belgilanadi.

80. Sug'urta qildiruvchi ushbu Oferta va sug'urta shartnomasi (sug'urta polisi) ni imzolash orqali sug'urta xizmatining mazmun-mohiyati, uning narxi (sug'urta mukofoti), sug'urta mukofotini qaytarish shartlari, xizmatning afzalliklari va kamchiliklari, shuningdek, sug'urta agenti (vositachi ishtiroki mavjud bo'lganda) to'g'risidagi barcha zarur ma'lumotlar va sug'urta qoidalari bilan to'liq tanishib chiqqanini hamda ularga rozi ekanini tasdiqlaydi.